

Вченою радою КНЗ КОР
«Київський обласний інститут
післядипломної освіти
педагогічних кадрів»
(протокол від 08.12.2025 р. №9)

Ректор КНЗ КОР «Київський
обласний інститут післядипломної
освіти педагогічних кадрів»
Впра РОГОВА
Наказ від «15» грудня 2025 р. №348

Біла Церква – 2025

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Актуальність розроблення програми полягає в необхідності підготовки вчителів до роботи за Державним стандартом профільної середньої освіти в контексті вимог законодавства, Закону України “Про основи національного спротиву”, Закону України “Про військовий обов'язок і військову службу”, Закону України “Про оборону України” та на виконання заходів державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти, впровадження Концепції “Нова українська школа”.

Освітня програма розроблена на основі Типової програми підвищення кваліфікації педагогічних працівників закладів освіти, які забезпечують викладання навчального предмета “Захист України”, затвердженої наказом Міністерства освіти і науки України від 16 серпня 2024 року № 1151 та у відповідності до професійного стандарту «Вчитель закладу загальної середньої освіти», затвердженого наказом Міністерства розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України від 29 серпня 2024 року № 1225 «Про затвердження професійного стандарту «Вчитель загальної середньої освіти».

Ця програма розроблена відповідно до сучасних викликів суспільства й освіти, зумовлена швидкими змінами в соціально-економічному, політичному житті країни, викликами глобалізації, цифровізації, поступовим переходом до децентралізації суспільства. Зміст програми, зокрема цілісний і системний добір модулів і тем, враховує особливості професійної діяльності вчителів курсу “Захист України” і визначається: вимогами суспільства щодо забезпечення закладів освіти висококваліфікованими фахівцями; основними напрямками державної політики у галузі освіти; Національною рамкою кваліфікації, освітніми та професійними стандартами, вимогами щодо компетентностей вчителя.

Освітня програма враховує основні положення Законів України «Про освіту», «Про повну загальну середню освіту», “Про основи національного спротиву”, Закону України “Про військовий обов'язок і військову службу”, Закону України “Про оборону України”, постанови Кабінету Міністрів України “Про затвердження Порядку організації та здійснення загальновійськової підготовки громадян України до національного спротиву” від 29 грудня 2021 р. № 1443, Державного стандарту базової середньої освіти, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 30 вересня 2020 року № 898, Порядку підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 21 серпня 2019 року № 800, модельної навчальної програми курсу “Захист України” (інтегрований курс 10-11 клас) - наказ МОН від 08 серпня 2024 № 1116, інших нормативно-правових актів, що регулюють діяльність вчителя (викладача), та з урахуванням стратегії реформування галузі освіти в Україні, новітніх зарубіжних і вітчизняних наукових розробок, кращих практик у галузі освіти та професійного розвитку педагогів, відповідно до сучасних викликів суспільства й освіти.

Програму розроблено з урахуванням: законів України “Про освіту”, “Про повну загальну середню освіту”.

Мета програми: професійний розвиток педагогічних працівників відповідно до державної політики в галузі освіти, удосконалення раніше набутих та/або набуття нових компетентностей вчителів курсу “Захист України”, необхідних для організації навчання, виховання та розвитку учнів відповідно до Концепції “Нова українська школа”, схваленої розпорядженням Кабінету Міністрів України від 14 грудня 2016 р. № 988-р., та на основі Державного стандарту профільної середньої освіти.

Основні завдання програми:

— забезпечити розвиток загальних і професійних компетентностей вчителів курсу “Захист України”;

- поглибити і розширити знання з теорії і практики навчання, що забезпечує якісні зміни в організації освітнього процесу та створює передумови для інноваційних перетворень у сучасній освітній системі;
- активізувати розвиток значущих професійних якостей педагогів;
- удосконалити вміння відповідно до основних напрямів державної політики, її європейського вектора розвитку;
- актуалізувати та поглибити знання щодо сучасного стану воєнної справи, включаючи сучасні принципи військового управління та планування, військові технології, інформаційну війну тощо;
- поглибити і розширити теоретичні та практичні знання з фахових і психолого-педагогічних дисциплін.
- удосконалити вміння, спрямовані на забезпечення захисту незалежності і територіальної цілісності України, конституційних засад державного ладу, національних інтересів та суспільно-державних (національних) цінностей України;
- актуалізувати та поглибити знання щодо суспільно-державних (національних) цінностей України, особливостей формування оборонної свідомості та заходів, спрямованих утвердження української національної та громадянської ідентичності загалом.

ПЕРЕЛІК КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ, ЩО РОЗВИВАЮТЬСЯ

Загальні компетентності:

ЗК.01. Громадянська компетентність – здатність діяти відповідально і свідомо на засадах поваги до прав і свобод людини та громадянина; реалізувати свої права і обов'язки; усвідомлювати цінності громадянського суспільства та необхідність його сталого розвитку (громадянська компетентність).

ЗК.02. Соціальна компетентність – здатність до міжособистісної взаємодії, роботи в команді, спілкування з представниками інших професійних груп різного рівня (соціальна компетентність).

ЗК.03. Культурна компетентність – здатність виявляти повагу та цінувати українську національну культуру, багатоманітність і мультикультурність у суспільстві; здатність до вираження національної культурної ідентичності, творчого самовираження.

ЗК.04. Лідерська компетентність – здатність до прийняття ефективних рішень у професійній діяльності та відповідального ставлення до обов'язків, мотивування людей до досягнення спільної мети.

ЗК.05. Підприємницька компетентність – здатність до генерування нових ідей, виявлення та розв'язання проблем, ініціативності та підприємливості.

Професійні компетентності:

А.2. Предметно-методичної, що виявляється в здатності моделювати зміст навчання відповідно до обов'язкових результатів навчання учнів; здатності формувати та розвивати в учнів ключові компетентності та уміння, спільні для всіх компетентностей; здатності здійснювати інтегроване навчання; здатності добирати й використовувати сучасні та ефективні методики й технології навчання, виховання та розвитку учнів; здатності розвивати в учнів або/і студентів (відповідно до рівня освіти, який здобувається) критичне мислення; здатності здійснювати оцінювання та моніторинг результатів навчання в учнів на засадах компетентнісного підходу; здатності формувати ціннісні ставлення в учнів.

А.3. Інформаційно-цифрової, що виявляється в здатності орієнтуватися в інформаційному просторі, здійснювати пошук і критично оцінювати інформацію, оперувати нею в професійній діяльності; здатності ефективно використовувати наявні та створювати (за потреби) нові електронні (цифрові) освітні ресурси; здатності використовувати цифрові технології в освітньому процесі (відповідно до рівня освіти, який надається).

Б.1. Психологічної, що виявляється в здатності визначати і враховувати в освітньому процесі вікові та інші індивідуальні особливості учнів; здатності використовувати стратегії роботи з учнями, які сприяють розвитку їхньої позитивної самооцінки, я-ідентичності; здатності

формувати мотивацію учнів та організовувати їхню пізнавальну діяльність; здатності формувати спільноту учнів, у якій кожен відчуває себе її частиною.

Б.2. *Емоційно-етичної*, яка виявляється в здатності усвідомлювати особисті відчуття, почуття та емоції, потреби, керувати власними емоційними станами; здатності конструктивно та безпечно взаємодіяти з усіма суб'єктами освітнього процесу; здатності усвідомлювати та поціновувати взаємозалежність людей і систем у сучасному глобалізованому світі.

Б.3. *Компетентності педагогічного партнерства*, яка виявляється в здатності до суб'єкт-суб'єктної (рівноправної та особистісно зорієнтованої) взаємодії з учнями в освітньому процесі; здатності залучати батьків до освітнього процесу на засадах партнерства; здатності працювати в команді із залученими фахівцями, асистентами вчителя/ викладача для надання додаткової підтримки особам з особливими освітніми потребами.

В.1. *Інклюзивної*, яка виявляється в здатності створювати умови, що забезпечують функціонування інклюзивного освітнього середовища; здатності до педагогічної підтримки осіб з особливими освітніми потребами; здатності забезпечувати в освітньому середовищі сприятливі умови для кожного з урахуванням його індивідуальних потреб, можливостей, здібностей та інтересів.

В.2. *Здоров'язбережувальної*, яка виявляється в здатності організовувати безпечне освітнє середовище, використовувати здоров'язбережувальні технології під час освітнього процесу.

В.3. *Проектувальної*, яка виявляється в здатності проектувати осередки навчання і виховання учнів.

Г.1. *Прогностичної*, яка виявляється в здатності прогнозувати результати освітнього процесу; здатності планувати освітній процес.

Г.2. *Організаційної*, яка виявляється в здатності організовувати процес навчання, виховання і розвитку учнів; здатності організовувати різні види і форми навчальної та пізнавальної діяльності учнів.

Г.3. *Оцінювально-аналітичної*, яка виявляється в здатності здійснювати оцінювання результатів навчання; аналізувати результати навчання учнів; забезпечувати самооцінювання та взаємооцінювання результатів навчання учнів.

Д.1. *Інноваційної*, яка виявляється в здатності застосовувати наукові методи пізнання в освітньому процесі; здатності використовувати інновації в професійній діяльності; здатності застосовувати різноманітні підходи до розв'язання проблем у педагогічній діяльності.

Д.2. *Здатності до навчання впродовж життя*, яка виявляється в здатності визначати умови та ресурси професійного розвитку впродовж життя.

Д.3. *Рефлексивної компетентності*, яка виявляється у здатності здійснювати моніторинг власної педагогічної діяльності і визначати індивідуальні професійні потреби.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності:

СК01. Здатність застосовувати правові засади функціонування держави і основи законодавства України, що стосуються повноважень держави, прав людини для забезпечення національної безпеки України, безпеки державного кордону, збройної боротьби та захисту демократичних цінностей.

СК02. Здатність формулювати систему цінностей, діяти соціально відповідально, неупереджено, як представник держави, керуючись нормами законодавства.

СК03. Здатність реалізовувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного, демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

СК04. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

СК05. Здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети.

СК06. Розуміння особливостей управління підрозділом (за видами, родами Збройних Сил України, інших військових формувань, утворених відповідно до законів України) в ході бойового застосування та повсякденної діяльності на основі знань правових засад функціонування держави і основ законодавства України, системи забезпечення національної безпеки України, сутності та основних питань етики збройної боротьби, професії офіцера.

СК07. Знання підходів до планування, організації і ведення бою підрозділом (за видами, родами Збройних Сил України, інших військових формувань, утворених відповідно до законів України).

СК08. Здатність визначати (ідентифікувати) та описувати зразки озброєння та військової техніки армій держав-членів НАТО і противника на основі знань їх основних технічних характеристик і розуміння способів їх дій.

СК09. Розуміння методів оцінки противника та прогнозування найбільш ймовірних варіантів його дій при вирішенні бойових завдань в різних видах бою.

СК10. Знання особливостей морально-психологічного забезпечення діяльності військового підрозділу.

СК11. Розуміння особливостей використання спеціалізованого програмного забезпечення для оцінки ефективності бойового застосування підрозділу забезпечення, вирішення інших професійних завдань (за видами, родами Збройних Сил України, інших військових формувань, утворених відповідно до законів України).

СК12. Здатність опановувати знання в інших галузях професійної діяльності, здійснювати пошук, аналізувати та надавати критичну оцінку інформації з різних джерел.

СК13. Здатність переносити тривалі різнопланові фізичні навантаження.

СК14. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

СК15. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

СК16. Здатність до використання інформаційно-комунікаційних технологій, сучасних методів і моделей інформаційної безпеки та/або кібербезпеки.

СК17. Здатність аналізувати, виявляти та оцінювати можливі загрози, уразливості та дестабілізуючі чинники інформаційному простору та інформаційним ресурсам згідно з встановленою політикою інформаційної та/або кібербезпеки.

СК18. Усвідомлювати соціальну місію діяльності офіцерського складу державного органу спеціального призначення й військового формування з правоохоронних органів.

СК19. Усвідомлення функцій держави, форм реалізації цих функцій, правових основ цивільного захисту, охорони праці; дотримання основних принципів здійснення цивільного захисту та державної політики з питань охорони праці.

СК20. Здатність оперувати термінами та визначеннями понять у сфері цивільного захисту, охорони праці; основними положеннями, вимог та правил стосовно проведення моніторингу, організування та впровадження заходів щодо запобігання, ліквідування надзвичайних ситуацій.

СК21. Здатність прогнозувати і оцінювати обстановку в зоні надзвичайної ситуації (аварії).

СК22. Розуміння особливостей організації радіаційного, хімічного та біологічного захисту населення, інженерне забезпечення процесу виконання аварійно-рятувальних робіт.

СК23. Здатність надавати домедичну допомогу в умовах бою постраждалим особам.

СК24. Здатність зрозуміло і недвозначно доносити власні знання, висновки та аргументацію до фахівців та нефаківців.

СК25. Здатність застосовувати сучасні інформаційні та комунікаційні технології, спеціалізоване програмне забезпечення у сфері професійної діяльності.

Розробники програми	Камінський О.І., методист навчально-методичного кабінету «Центр національно-патріотичного виховання» Комунального навчального закладу Київської обласної ради «Київський обласний інститут післядипломної освіти педагогічних кадрів» Качуровський В.С., методист навчально-методичного кабінету «Центр національно-патріотичного виховання» Комунального навчального закладу Київської обласної ради «Київський обласний інститут післядипломної освіти педагогічних кадрів»		
Найменування програми	Освітня програма підвищення кваліфікації вчителів захисту України «ПРОФЕСІЙНА ПІДГОТОВКА ВЧИТЕЛЯ ЗАХИСТУ УКРАЇНИ»		
Мета програми	Професійний розвиток педагогічних працівників відповідно до державної політики в галузі освіти, удосконалення раніше набутих та/або набуття нових компетентностей вчителів курсу “Захист України”, необхідних для організації навчання, виховання та розвитку учнів відповідно до Концепції “Нова українська школа”, схваленої розпорядженням Кабінету Міністрів України від 14 грудня 2016 р. № 988-р., та на основі Державного стандарту профільної середньої освіти		
Напрямок програми	Розвиток загальних і професійних компетентностей відповідно до Професійного стандарту за професією “Вчитель закладу загальної середньої освіти”, затвердженого Наказом Міністерства розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України від 23.12.2020 № 2736 “Про затвердження професійного стандарту за професією “Вчитель закладу загальної середньої освіти” та Порядку підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників, затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 21 серпня 2019 р. № 800		
Зміст програми	№ з/п	Тема заняття	Год
	Модуль І		20
	1.1	Основи управління та планування	2
	1.2	Інформаційна війна	4
	1.3	Домедична допомога в умовах бою	4
	1.4	Військові технології та їх розвиток	4
	1.5	Стрілецька підготовка	2
	1.6	Основи дій, комунікації та взаємодії в бою	2
	1.7	Орієнтування на місцевості та інженерна фортифікація	2
	Модуль ІІ		6
	2.1.	Вхідне діагностування	2
	2.2.	Організаційно-настановче заняття.	2
	2.3.	Підсумкове заняття. Рефлексія. Вихідне діагностування	2
Форма підвищення кваліфікації	Очна, очно-дистанційна		
Обсяг програми	32 години (1,07 кредитів ЄКТС) (26 – аудиторні години, 6 годин – керована самостійна робота)		
Результати навчання	<i>Загальні компетентності:</i> Здатність навчатися упродовж життя. Здатність вчителя захисту України планувати траєкторію власного професійного розвитку. Здатність генерувати та реалізовувати нові ідеї (креативність) під час навчальної діяльності вчителя захисту України. <i>Спеціальні (фахові, предметні) компетентності:</i>		

	Здатність активізувати новаторську і пошукову діяльність в умовах неформальної та інформальної освіти. Готовність до використання / поширення інновацій та адаптації сучасних освітніх практик або формування власних. Здатність до використання гнучких систем / інструментів оцінювання процесу навчально-пізнавальної діяльності (формувальне оцінювання) та результатів навчально-пізнавальної діяльності (підсумкове оцінювання). Здатність до відстеження динаміки поступу особистості дитини в освітньому процесі та здійснення підтримки її розвитку. Здатність до створення безпечних та психологічно комфортних умов освітнього процесу із захисту України
Строки виконання програми	2025 рік
Місце виконання програми	КНЗ КОР «КОПОПК» 09107, м. Біла Церква, вул.Ярослава Мудрого, 37
Вартість/безоплатність надання освітньої послуги	Освітні послуги для слухачів надаються безоплатно
Документ, що видається за результатами підвищення кваліфікації	Свідоцтво про підвищення кваліфікації

Модуль 1.

Тема 1.1. Основи планування та управління

Поняття Сил оборони. Аналіз складу та структури Сил оборони, їхні завдання та ролі в забезпечення оборони. Військові підрозділи. Структура військових підрозділів. Огляд і класифікація військових підрозділів, їх функції та організаційні особливості. Огляд військових знаків розрізнення та військових звань. Їхня роль у системі військового управління та комунікації. Поняття та завдання військового управління та планування. Вивчення різних методів та стратегій військового управління та планування операцій та бойових дій. Військове лідерство. Аналіз та вивчення характеристик та навичок військового лідерства, включаючи етику, комунікаційні навички та здатність до прийняття рішень. Вивчення невизначеності та нестабільності в контексті війни та способи адаптації до таких умов. Підходи до командування, військовий процес прийняття рішень. Дослідження різних методів та стратегій командування в умовах військових дій, включаючи процеси прийняття рішень та керівництва під час кризових ситуацій. Різниця між радянською системою командування та прийняття рішень та системою командування та прийняття рішень у НАТО. Відпрацювання в форматі “Wargame” навичок військового управління та планування.

Тема 1.2. Інформаційна війна

Поняття інформаційної безпеки України. Аналіз загроз та викликів інформаційній безпеці. Поняття, цілі та завдання інформаційної війни Розуміння сутності та механізмів інформаційної війни. Аналіз впливу інформаційної війни на суспільство, політику, економіку

та військову справу. Учасники інформаційної війни. Методи інформаційної війни. Пропаганда. Дезінформація. Кібератаки. Психологічні операції. Інформаційні операції. Роль критичного мислення в інформаційній війні. Розвиток критичного мислення для відбору достовірної інформації. Аналіз маніпулятивних прийомів та логіки інформаційної маніпуляції. Роль медіа в інформаційній війні. Вплив медіа на формування громадської думки. Роль медіа у протидії інформаційній війні. Застосування методів штучного інтелекту для протидії поширення пропагандистської та дезінформаційної інформації.

Кібербезпека в умовах інформаційної війни Розуміння загроз кібербезпеці в контексті інформаційної війни. Загрози кібербезпеці: кібершпигунство, кібертероризм, кіберсаботаж, кібершантаж. Розвиток стратегій протидії кіберзагрозам. Поняття та завдання кібергігієни. Безпека в кіберпросторі. Культура безпеки в інтернеті. Поняття, цілі та завдання розвідки на основі відкритих джерел (OSINT). Збір та аналіз відкритої інформації. Інструменти та методи OSINT. Завдання та способи верифікації джерел. Перевірка достовірності отриманої інформації. Використання методів та інструментів для перевірки джерел. Завдання та способи візуального аналізу. Аналіз зображень та відео матеріалів. Виявлення маніпуляцій та фальсифікацій.

Військові професії пов'язані із протидією інформаційній війні та застосування сучасних цифрових технологій. Відпрацювання практичних навичок протидії інформаційній війні, розвідки на основі відкритих джерел (OSINT), верифікації джерел, візуального аналізу.

Тема 1.3. Домедична допомога в умовах бойових дій

Поняття, завдання та основи домедичної допомоги в умовах бойових дій. Різниця між домедичною допомогою в умовах бойових дій та домедичною допомогою в умовах цивільного життя. Особиста безпека під час надання домедичної допомоги в умовах бойових дій. Мінімізація особистих ризиків після надання допомоги. Ознайомлення з протоколами ТССС. Пояснення основних принципів та процедур тимчасового стабілізування стану поранених. Склад аптечки для першої домедичної допомоги. Огляд засобів та медикаментів, необхідних для надання першої допомоги в умовах бойових дій. Пріоритети надання допомоги у різних типах ситуацій. Поняття “червоної”, “жовтої”, “зеленої” фаз надання домедичної допомоги. Перші дії у трьох різних фазах. Тактика огляду та перевезення поранених у військових умовах. Надання допомоги на етапі тактичних умов. Ознайомлення з алгоритмом MARCH. Ознайомлення з роботою турнікетів та їхніх елементів. Пояснення принципів роботи турнікетів та їх правильного застосування для зупинки кровотеч. Огляд та використання різних типів турнікетів для ефективного контролю кровотеч. Правила тампонування поранення. Техніки тампонування для забезпечення тимчасового зупинення кровотеч. Визначення та відновлення прохідності дихальних шляхів в екстремальних ситуаціях. Поняття та загрози гіпотермії. Попередження гіпотермії. Методи та засоби попередження гіпотермії в умовах низьких температур. Роль та значення бойових медиків у військовій сфері. Огляд основних завдань та відповідальностей бойових медиків. Виклики та перспективи розвитку бойової медицини в умовах сучасності. Відпрацювання практичних навичок за протоколами ТССС та застосування алгоритму MARCH.

Тема 1.4. Військові технології та їх розвиток

Спеціальні війська та зв'язок. Огляд ролі та завдань спеціальних військ в системі оборони та ведення бойових дій. Вивчення основ забезпечення зв'язку в умовах бойових дій. Основи радіозв'язку. Розгляд принципів та технічних аспектів радіозв'язку. Вивчення методів передачі та прийому радіосигналів. Аналіз різних видів радіообладнання та методів налагодження радіозв'язку. Алгоритм налагодження радіозв'язку і моделювання безпечної поведінки для запобігання небезпечним ситуаціям. Подвійне застосування та безпека зв'язку: телефон, Wi-Fi, Starlink. Огляд загроз та заходів безпеки зв'язку, включаючи захист від прослуховування та перехоплення сигналів. Радіоелектронна боротьба. Методи та технічні засоби радіоелектронної боротьби. Аналіз військових систем PER та РЕБ. Безпілотні

(роботизовані) системи. Основи безпілотних систем, їх типи, характеристики та принципи роботи. Огляд різних типів та застосування безпілотних літальних апаратів (БпЛА) у військових операціях. Визначення основних складових конструкції БпЛА. Професії пов'язані з виробництвом та використанням БпЛА. Вплив БпЛА на навколишнє середовище. Симулятори та тренажери для підготовки операторів БпЛА. Вивчення методів та інструментів підготовки операторів безпілотних систем за допомогою симуляторів та тренажерів. Основи пілотування. Навчання основам пілотування БпЛА, включаючи правила польоту та безпеки. Військові інформаційні системи та платформи. Огляд різних військових інформаційних систем та платформ для забезпечення ведення військових операцій та обміну інформацією. Військові професії. Особливості професій пов'язаних із сучасними цифровими технологіями. Відпрацювання практичних навичок використання військових технологій зокрема з забезпечення зв'язку в умовах бойових дій та використання БпЛА.

Тема 1.5. Стрілецька підготовка

Призначення, види та типи озброєння. Огляд основних типів військової техніки та їхніх функціональних характеристик. Класифікація та огляд різних видів вогнепальної зброї, включаючи стрілецьку, гвинтівки, пістолети, кулемети тощо. Правила безпеки та відповідальність при роботі зі зброєю для запобігання нещасних випадків. Огляд та вивчення різних методів носіння вогнепальної зброї в залежності від її типу та призначення. Процедури та вимоги до зберігання зброї та боєприпасів для забезпечення їхньої безпеки та ефективності, а також з метою уникнення нещасних випадків.

Основні принципи та методи тренування зі стрілецької справи, включаючи прицільну стрільбу та вогневу тактику. Індивідуальні бойові навички поводження з особистою зброєю. Тренування та вдосконалення навичок з використання особистої зброї в бойових умовах. Огляд різних типів ручних гранат, їхнє призначення та особливості будови. Правила безпеки та процедури використання ручних гранат для запобігання нещасних випадків та травм. Визначення бойового стресу та екстремальних ситуацій. Фізіологія бойового стресу. Психологічні аспекти бойового стресу. Способи подолання бойового стресу: практики саморегуляції. Основні принципи психологічної адаптації у кризових ситуаціях. Роль психологічної підготовки у формуванні стійкості та реагування на стресові впливи. Ефективні методи психологічного тренування та підготовки до стресових ситуацій. Відпрацювання практичних навичок поводження з особистою зброєю, ручними гранатами, психологічного тренування та підготовки до стресових ситуацій, практик саморегуляції.

Тема 1.6. Основи дій, комунікації та взаємодії в бою

Основи тактики та види бою. Розгляд основних принципів тактики військових дій. Вивчення різних видів бойових дій. Основи маскування. Навчання методів та прийомів маскування для забезпечення прихованості та безпеки під час бойових дій. Способи і умови переміщення бійця та бойової групи. Вивчення та практика різних методів та умов переміщення під час бойових дій, включаючи вибір позицій, їх підготовку, реакцію на ворожий контакт. Пересування двійками на різній місцевості, реакція на контакт двійки, реакція на контакт групи. Передача інформації в бойових умовах. Система сигналів та команд, що використовуються для керівництва бойовими діями та координації дій в бойовій обстановці. Огляд та навчання комунікаційних методів та процедур передачі інформації, таких як ACE, 3D, SALUTE. Патрулювання та чергування на посту. Вивчення методів та процедур патрулювання та чергування на постах для забезпечення безпеки та контролю. Інженерні загородження. Смуга перешкод. Навчання методів подолання інженерних перешкод та проходження через смугу перешкод. Передача інформації в умовах бойових дій. Огляд способів та засобів передачі інформації в умовах бойових дій, включаючи використання радіозв'язку. Правила ведення переговорів та радіоповідомлень. Навчання правил ефективного ведення переговорів та отримання/відправки радіоповідомлень для координації дій на полі бою. Відпрацювання практичних навичок маскування, переміщення бійця та бойової групи,

передачі інформації в бойових умовах, подолання інженерних перешкод та проходження через смугу перешкод, використання радіозв'язку та відпрацювання навичок ведення перемовин.

Тема 1.7. Орієнтування на місцевості та інженерна фортифікація

Орієнтування на місцевості Огляд місцевості та її елементів. Вивчення основних видів місцевості та їх тактичних властивостей. Кути орієнтування. Розгляд азимутів та дирекційних кутів для визначення орієнтації на місцевості.

Способи визначення відстаней на місцевості. Огляд різних методів вимірювання відстаней, включаючи методи за допомогою карт та навігаційних приладів. Геопросторова інформація. Вивчення різних джерел геопросторової інформації, включаючи паперові та електронні топографічні карти, аерознімки, картографічні інтернет-джерела та навігаційні системи. Топографічні карти. Умовні знаки топографічних карт. Система прямокутних та географічних координат. Орієнтування за допомогою навігаційних приладів. Вивчення та практика використання навігаційних приладів для орієнтування на місцевості. Аерознімки. Картографічна інформація в режимі офлайн. Картографічні додатки для смартфонів і їхні можливості, використання gps-навігації. Інженерна фортифікація. Аналіз та вивчення інженерних методів та засобів для забезпечення оборони та маскування позицій. Невибухові інженерні загородження. Огляд та практика встановлення невибухових інженерних загороджень для забезпечення безпеки на місцевості. Класифікація вибухонебезпечних предметів. Огляд вибухонебезпечних предметів (саморобних вибухових пристроїв) та можливі місця їх встановлення. Правила поведінки та процедури безпеки на замінованій ділянці місцевості. Огляд основних військових професій та їхніх особливостей, включаючи професії, пов'язані з сучасними цифровими технологіями. Відпрацювання практичних навичок орієнтування на місцевості та інженерної фортифікації.

Модуль 2.

Тема 2.1. Вхідне тестування

Вхідне комплексне діагностування проводиться за Блоками 1 та 3 окремо. Передбачає встановлення рівня професійної підготовки, усвідомлення характеру власних прогалин, які дають можливість обрати необхідні модулі, теми, рівень курсу навчання – базовий чи поглиблений. Результати тестування дають можливість куратору курсів ознайомитися з рівнем підготовленості, специфіки групи, освітніми потребами слухачів. Це дозволить побудувати індивідуальну траєкторію підвищення кваліфікації педагога. Результати проходження вхідного тестування не враховуються в підсумковий бал проходження навчання на КПК, а носять тільки діагностичний характер.

Тема 2.2. Організаційно-настановне заняття

Це заняття передбачає ознайомлення слухачів з розкладом занять, організацією освітнього процесу, змістом та умовами проведення курсів, надання рекомендацій щодо вибору теми групових проєктів, виконання залікових робіт, ознайомлення слухачів з рекомендованою літературою, вивчення якої допоможе розширити та поглибити їх знання. При дистанційному навчанні слухачі також знайомляться з вимогами до оформлення залікових робіт, правилами їх надання, правилами онлайн спілкування в групі, умовою отримання сертифікатів тощо.

Проводяться інструктажі з безпеки життєдіяльності, з вимогами до слухачів щодо виконання Закону України “Про запобігання корупції”, Положення про академічну доброчесність, виконання Правил внутрішнього розпорядку, поведінки в аудиторіях та онлайн. Вирішуються інші організаційні питання.

Тема 2.3. Підсумкове заняття. Рефлексія. Вихідне тестування

Основне завдання навчального заняття – підведення підсумків роботи, рефлексія діяльності слухачів, заповнення анкет зворотного зв'язку чи обговорення зауважень та пропозицій щодо покращення якості надання освітніх послуг, надання рекомендацій щодо професійного розвитку у міжкурсовий період. Обговорення умов отримання сертифікатів, заповнення звітної документації. Під час дистанційного навчання проводиться в асинхронному або синхронному режимі. Вихідне комплексне тестування проводиться передбачає встановлення рівня знань слухачів за результатами курсів підвищення кваліфікації.

Питання для самостійного опрацювання

1. Які основні наслідки відсутності національної безпеки для держави?
2. Що таке етноцид і геноцид, і як вони проявлялись під час російської окупації на прикладі Бучі, Ірпеня та Маріуполя?
3. Чому Україна змогла вистояти в 2022 році?
4. Яка відповідальність громадян перед державою в питаннях національної безпеки?
5. Як персональна відповідальність кожного громадянина впливає на стан справ у державі?
6. Що таке Сили оборони України і які завдання вони виконують?
7. Яка структура військових підрозділів у Силах оборони України?
8. Які функції та організаційні особливості мають різні військові підрозділи?
9. Що таке військові знаки розрізнення та як вони використовуються у системі військового управління?
10. Які основні завдання військового управління та планування?
11. Як ухвалюються рішення в умовах бойових дій, і чим відрізняються ці процеси в системі НАТО і радянській системі?
12. Які особливості має військове лідерство в умовах бойових дій?
13. Яким чином військові навчаються адаптуватися до умов невизначеності та нестабільності?
14. Які основні принципи протоколу ТССС для надання домедичної допомоги на полі бою?
15. Які засоби першої допомоги мають бути в аптечці для бойових умов?
16. Як працює турнікет і в яких ситуаціях його потрібно використовувати для зупинки кровотечі?
17. Які основні типи озброєння та їхнє призначення?
18. Які функціональні характеристики мають різні види військової техніки?
19. Як класифікується вогнепальна зброя? Охарактеризуйте пістолети, гвинтівки, кулемети.
20. Які основні правила безпеки при роботі зі зброєю?
21. Що таке бойовий стрес, і як він впливає на фізіологію та психіку бійця?
22. Які основні види бойових дій існують і чим вони відрізняються?
23. Які методи маскуванню застосовуються для забезпечення прихованості під час бойових дій?
24. Які методи патрулювання та чергування на посту є найбільш ефективними для забезпечення безпеки?
25. Які інженерні загородження використовуються в бойових умовах і як їх подолати?
26. Які правила ведення переговорів та передачі радіоповідомлень у бойових умовах?
27. Як застосовуються інженерні методи для фортифікації позицій у бойових умовах?
28. Які процедури безпеки слід дотримуватись на замінованій території?
29. Як проводиться встановлення невибухових інженерних загороджень?
30. Які основні ознаки воєнного стану і його вплив на цивільне населення?
31. Які дії має вжити цивільне населення під час ракетного або артилерійського обстрілу?

Рекомендовані джерела

1. Конституція України URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>
2. Закон України «Про освіту». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/463-20#Text>
3. Закон України «Про повну загальну середню освіту». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/463-20#Text>
4. Закон України “Про військовий обов'язок і військову службу” URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2232-12#Text>
5. Закон України “Про оборону України” URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1932-12#Text>
6. Закон України “Про національну безпеку України” URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2469-19#Text>
7. Закон України “Про основи національного спротиву” URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1702-20#Text>
8. Закон України “Про основні засади державної політики у сфері утвердження української національної та громадянської ідентичності” URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2834-20#Text>
9. Вивчаючи міжнародне гуманітарне право : навчально-методичний посібник / О. Войтенко, М.Слігулашвілі, О. Козорог, Т. Короткий, В. Потапова, О. Стокоз, Н. Хендель ; за загальною редакцією радника президента Товариства Червоного Хреста України з міжнародного гуманітарного права, к.ю.н. Т. Короткого. – Київ, УГ СПЛ; Одеса : Фенікс, 2021. – 268 с.
10. Військове лідерство: компетентність, впевненість, гнучкість. Універсальний навчальний посібник для рейнджерів. – Київ: Вид. «КНТ», 2023. – 280 с.
11. Шанюк О.В. Романенко С.Е. Основи військового управління (у т.ч. штабні процедури НАТО): конспект лекцій. Одеса, Одеський державний екологічний університет, 2021. – 77 с.
12. Головін, Ю. О. Основи теорії радіозв'язку: теоретичні основи та практичні аспекти: навчальний посібник для здобувачів ступеня бакалавра за освітньою програмою «Спеціальні телекомунікаційні системи» спеціальності Електронні комунікації та радіотехніка / Ю. О. Головін, Д. І. Могилевич ; КПІ ім. Ігоря Сікорського.
13. Основи зв'язку та радіоелектронна боротьба як вид бойового забезпечення : навчальний посібник / Д. В. Зайцев, А. О. Яфонкін, В. В. Ярема ; Університет державної фіскальної служби України. – Ірпінь, 2021. – 280 с.
14. БПЛА. Навчальна програма для інструкторів та пілотів. – Київ: “Центр учбової літератури”, 2023. – 74 с.
15. Бахчеван Є.Ф., Ніколаєв О.Т., Конєв О.Ю.: Пам'ятка щодо використання та застосування вогнепальної зброї. – Одеса. ОДУВС, 2022. – 32–70 с.
16. Основи вогневої підготовки: навч. посіб. / М. М. Удянський, І. О. Толкунов, О. О. Бондаренко, В. В. Матухно, В. М. Олекса. – Х.: НУЦЗУ, 2020. – 147 с.
17. Стрілецька зброя та вогнева підготовка : підручник / В. М. Петренко, А. М. Кривошеев, М. М. Ляпа, В. В. Семененко. – Суми : Сумський державний університет, 2020. – 372 с.
18. Ульянов К. Броньований розум. Бойовий стрес та психологія екстремальних ситуацій : Практ. посіб. Київ : БізнесЛогіка, 2024. – 304 с.
19. Підвищення ефективності заходів маскування військ та об'єктів. Методичні рекомендації військам (силам) Збройних Сил України. – Київ: Видавництво “Центр учбової літератури”, 2024. – 134 с.
20. Основи інженерної підготовки, тактичного маскування та радіаційного, хімічного, біологічного захисту в артилерійських підрозділах : підручник / П. Є. Трофименко, Г. В. Сорокоумов, Л. С. Демидко. – Суми : Сумський державний

- університет, 2021. – 266 с. (Розділ 4 Маскування та захист артилерійських підрозділів, с. 93–105).
21. Організація військового зв'язку: навчальний посібник / В. Г. Шолудько, М. Ю. Єсаулов, О. В. Вакуленко, Т. Г. Гурський, М. М. Фомін. – Київ: Вид. дім “СКІФ”, 2023. – 280 с.
22. Подолання (маркування) інженерних загороджень. Наставова. – Київ: Видавництво “Центр учбової літератури”, 2024. – 204 с.
23. Дяков С. І., Колос О. Л., Варствівський А. А. Фортифікація та маскування. КНТ, 2023. – 146 с.
24. Довідник з основних понять військової топографії : Довідник. Сварог, 2022. – 110 с.
25. Шмаль С. Г. Довідник з військової топографії : Довідник. 2024. 118 с.
26. Міни як вони є: довідник по мінній безпеці /Укладачі: Щегельський М.М., Щегельський М.М., Овадовський Д. В. – К.: Талком, 2023. – 88 с.
27. Закон України “Про правовий режим воєнного стану” URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/389-19#Text>
28. Зброя масового ураження та захист від неї. Навчальний посібник. / Б. П. Теплоухов. – Київ: Вид. дім “СКІФ”, 2023. – 101 с.
29. Вживання. Довідковий матеріал для проведення занять в Збройних Силах України. Методичні рекомендації. – Київ: “Центр учбової літератури”, 2023. – 88 с.
30. Додати посилання “Відпрацювання алгоритмів надання допомоги за допомогою онлайн симуляторів” URL.: <https://www.lifesaversim.com/ua/home-ua/>.
31. Сайт Міжнародного Комітету Червоного Хреста в Україні. URL.: <http://ua.icrc.org/>.
32. Курс “Історія українського громадянського суспільства” URL: https://courses.zrozumilo.in.ua/courses/course-v1:eef+EEF_044+Jan2024/about
33. Курс “Єдина Україна: становлення національної ідентичності” URL: <https://courses.zrozumilo.in.ua/courses/course-v1:eef+EEF-046+Nov2023/about>
34. Академія стійкості. Онлайн ресурс у підтримку плекання стресостійкості. URL: <https://resilience.k-s.org.ua/>
35. Психологічна допомога під час війни. URL: https://kmopsy.blogspot.com/p/blog-page_65.html
36. Література для педагогічних працівників, які працюють з дітьми з особливими освітніми потребами (Інститут модернізації змісту освіти). URL: <https://lib.imzo.gov.ua/navchalno-metodichn-posbniki/dlya-pedagogchnikh-pratsvnikv-yak-pratsyuyut-z-uchnyami-z-osoblivimi-osvtnmi-potrebami/>
37. Формувальне оцінювання: означення, техніки і інструменти [Електронний ресурс] : [блог]: україн. версія. <https://formativeasua.blogspot.com>
38. Курс “Перша домедична допомога в умовах війни”, Prometheus URL: https://prometheus.org.ua/course/course-v1:Prometheus+FAW+2022_T2
39. Медична допомога в тактичних умовах. Гіпотермія. TCCC для військових. URL: <https://tccc.org.ua/guide/tfc-hypothermia>.
40. Управління з питань цивільного захисту ОДА,. Перелік лікарських засобів, які повинні бути у складі аптечки для надання домедичної допомоги. URL: <https://www.if.gov.ua/news/perelik-likarskih-zasobiv-yaki-povinni-buti-u-skladi-aptechkidlya-nadannya-domedichnoyi-dopomogi>
41. Міжнародний центр тактичної медицини, категорія матеріалів: Тактична медицина URL: <https://ictm.org.ua/category/tacmed/>
42. Курс “База: Сучасна військова підготовка”, Prometheus, URL: https://prometheus.org.ua/course/course-v1:Prometheus+GMT101+2022_T3.
43. ТрО G7. Подолання інженерних загороджень. ТрО G7. URL: <https://sprotyvg7.com.ua/lesson/podolannya-inzhenernix-zagorodzhen>

44. Тема № 14. “Подолання смуги перешкод”. Методична розробка для проведення практичних занять із навчальної дисципліни “Спеціальна фізична підготовка” з курсантами Національної академії внутрішніх справ / уклад.: О. В. Кузенков, О. В. Тихий. Київ, 2019. С. 1–25 URL:

https://www.naiau.kiev.ua/files/kafedru/sfp/2020/spf_tema_14.pdf.

45. Кременчуцький медичний коледж. Пам’ятка правила поводження з вибухонебезпечними предметами. Кременчуцький медичний коледж. URL: <https://k-m-k.com.ua/wp-content/uploads/2018/06/Pamyatka.pdf>